

Katrīna Rutka, Zariņu medicīnas studiju ceļojuma stipendiātes 2018, pieredzes apraksts

Dr. Katrīna Rutka, anestezioloģe-reanimatoģe, P. Stradiņa Klīniskās universitātes slimnīca.

Stažējās 2019.g.dec. –2020.g. maijā, St. Bartholomew's Hospital (Barts Health NHS Trust), UK. LMF Stipendija – 4000 \$

2020. gada maijā man izdevās atgriezties dzimtenē no Londonas, kur no 2019. gada nogales smēlos pieredzi kardioanestezioloģijā un intensīvajā terapijā vienā no lielākajiem sirds ķirurģijas centriem Eiropā – St. Bartholomew's Hospital (Barts Health NHS Trust). Šo mācību ceļojumu bija iespējams realizēt, pateicoties prof. Bertrama un Kristapa Zariņu dibinātajai LMF stipendijai, kas atbalsta Latvijas jauno ārstu iecerēs iegūt pieredzi ārzemju klīnikās un ko es ieguvu 2018. gadā.

Šī iespēja bija gan veiksmes, gan būtisku pūļu rezultāts. Veiksme, kas ļāva vienā no Baltijas reģionālajām konferencēm sastapt vienu no šīs slimnīcas vadošajiem kardioanesteziologiem Dr. Roger Cordery un iegūt LMF stipendiju ārzemju brauciena realizācijai. Pūles, lai nokārtotu nepieciešamos pārbaudījumus, reģistrāciju pilnvērtīgai dalībai klīniskajā darbā Apvienotajā Karalistē un noorganizētu ne mazumu sadzīvīsku lietu, lai uz vairākiem mēnešiem pārceltos uz vienu no lielākajām pasaules metropolēm.

Jāatzīst, ka sākums nebija viegls, jo īsā laika sprīdī bija jāiejūtas citā valstī, jāorientējas jaunā slimnīcā un veselības aprūpes sistēmā, turklāt tas jāpaveic klīniskajā vidē, tekoši runājot svešvalodā saziņā gan ar kolēģiem, gan pacientiem. Viena no apmaiņu panākumu atslēgām, manuprāt, bija tas, ka tiku uzņemta tāpat kā vietējie rezidenti – vienlīdzīga apmācība un arī atbildība. Tas gan nozīmēja ļoti īsu aklimatizācijas periodu, kur jau faktiski 3. darba dienā sākās nakts dežūras intensīvajā terapijā, kā arī atbildības uzņemšanās, dodoties uz izsaukumiem slimnīcas ietvaros pie pacientiem ar strauju veselības stāvokļa pasliktināšanos.

Vairāki mēneši, ko pavadīju šajā sirds ķirurģijas un kardioloģijas centrā, ļāva man gūt pieredzi anestēzijas un intensīvās terapijas nodrošināšanā gan dažādu rutīnas, gan vairāku relatīvi unikālu operāciju un procedūru laikā. Man bija iespēja apgūt transezofageālās ehokardiogrāfijas pamatus, kas šeit tiek plaši izmantota operācijās, kā arī diagnostiskos nolūkos intensīvās terapijas nodaļās pacientiem jau pēc operācijas veikšanas. Tāpat uz relatīvi lielo operēto pacientu skaitu bija iespēja samērā bieži novērot arī invazīvā un mazinvazīvā monitoringa pielietojumu, praksē redzēt to priekšrocības un trūkumus. Interesanta pieredze bija arī padziļinātā atdzīvināšanas algoritma īstenošana pacientiem pēc sirds operācijas intensīvās terapijas nodaļā. Šajā centrā tiek realizētas simulāciju veida apmācības gan ārstniecības, gan aprūpes personālam, lai nodrošinātu iespējami ātrāku šī algoritma uzsākšanu. Tā ietvaros pēc iespējas agrāk tiek pieņemts lēmums par atkārtotu krūškurvja atvēršanu, nepieciešamības gadījumā pēc tam pacientu transportējot uz operāciju zāli vai pieslēdzot mākslīgajai asinsritei turpat uz vietas intensīvās terapijas nodaļā.

DR. KATRĪNA RUTKA, 5. GADA ANESTEZIOLÓGIJAS-REANIMATOLOGIJAS REZIDENTE, PSKUS, RSU, 2018

GATAVOJOTIES NODROŠINĀT ANESTĒZIJU COVID-19 PANĒMIJAS LAIKĀ ST. BARTHOLOMEW'S HOSPITAL, UK

ST. BARTHOLOMEW'S HOSPITAL, LONDONA, APVIENOTĀ KARALISTE

2020. gada marta vidū mana pieredzes apmaiņa negaidīti pārvērtās par dalību koronavīrusa pandēmijas apkarošanā. Lai gan teorētiski šis specializētais centrs nebija primārā slimnīca, uz kuru tika nogādāti COVID-19 pacienti, mums bija jāpiedalās intensīvās terapijas kapacitātes palielināšanā Londonā un nodrošināšanā pacientiem ar akūtu respiratora distresa sindromu (ARDS). Tā rezultātā gan slimnīca, gan darba ikdiena piedzīvoja milzīgas pārmaiņas, sākot ar atsevišķa slimnīcas stāva pārveidošanu par milzīgu intensīvās terapijas nodaļu un beidzot ar nepieciešamību pavadīt visu darba dienu pilnajā aizsargtērpā. Šī mobilizācijas procesa ietvaros anestezioloģija-reanimatoloģija visā pasaulē pierādīja sevi kā vienu no stūrakmeņiem šo smagajā stāvoklī esošo pacientu ārstniecībā. Tā bija skarba un neaizmirstama pieredze, kuru, cerams, nenāksies piedzīvot atkārtoti.

Papildus klīniskajai pieredze man bija iespēja piedalīties arī vietējo rezidentu apmācības aktivitātēs, kas tiek organizētas slimnīcas vai klīnikas līmenī. Tās ietvēra dažāda veida praktiskus un teorētiskus seminārus, žurnālu klubu, kas prasa ieguldījumu un iepriekšēju sagatavošanos gan no sertificētiem ārstiem, gan no rezidentiem. Jābilst, ka mācības notiek parastajā darba laikā uz vietas slimnīcā, neprasot rezidentiem speciāli nekur doties vai veltīt tam savu brīvo laiku. Katra slimnīca ir atbildīga par izglītības aktivitāšu nodrošināšanu, lai rezidenti būtu apmierināti ar savu apmācību. Pretējā gadījumā attiecīgās specialitātes koledža var pieņemt lēmumu uz konkrēto slimnīcu vairs nenosūtīt savus rezidentus, kas, protams, ir liels trieciens slimnīcas darbībai. Kopumā gan jāsaaka, ka Apvienotajā Karalistē rezidentu apmācības sistēma ļoti atšķiras no parējās Eiropas. Piemēram, apmācība no ārsta diploma iegūšanas līdz specializācijai anestezioloģijā kopumā aizņem 9 gadus (Latvijā – 5 gadus), tomēr arī rezidenta alga ir ievērojami lielāka, nodrošinot stabilu finansiālo situāciju mācību laikā.

Ir skaidrs, ka šī ir resursiem bagāta valsts, veselības aprūpes un arī apmācības sistēma. Daudzos no ikdienas darbā veicamajiem soļiem ir iesaistīts lielāks cilvēkresursu skaits nekā Latvijā, lielākoties uzsverot pacientu drošību un cenšoties uzlabot darba efektivitāti. Protams, arī šajā valstī ir savas problēmas un brīžiem birokrātijas un sistēmas komplikētības dēļ dažādi procesi aizņem vairāk laika nekā Latvijā. Ikdienas darbā plaši tiek izmantoti protokoli, kas atvieglo darbu, taču personālam reizēm ir grūti adaptēties klīniskām situācijām, kad nepieciešamas atkāpes no protokola.

Kopumā šī Apvienotajā Karalistē gūtā pieredze viennozīmīgi ir ļoti vērtīga – ne tikai klīnisko prasmju aspektā, bet arī profesionālo kontaktu ziņā. Cerams, ka tie noderēs nākotnē, lai organizētu tālāku pieredzes apmaiņu starp šo centru un Latviju. Noteikti ir vērts ieguldīt pūles, lai, dodoties ārzemju apmaiņās, varētu pilnvērtīgi piedalīties klīniskajā darbā, kam viens no priekšnosacījumiem ir labas valodas zināšanas. Paldies, prof. Bertramam un Kristapam Zariņiem un LMF par sniegto iespēju!